

Hvad er natekspres?

Hvad er natekspres, og er det sjældent forekommende?

Det sidste først - efter min mening er det sjældent at se forsendelser takseret og udbragt som natekspres. Natekspres er ekspresforsendelser, som udbringes straks ved ankomsten til postkontoret i tidsrummet 21 aften til 6 morgen, og som udløser en tillægstakst.

Tidsrummet skifter lidt, men i perioden 1. oktober 1888 til 1. oktober 1923 gælder det, hvis brevet skal udbringes i tidsrummet kl. 21-06. De nærmere bestemmelser kan ses i Jan Bendix: Dansk Posthistorisk Håndbog, bind 1, side 37.

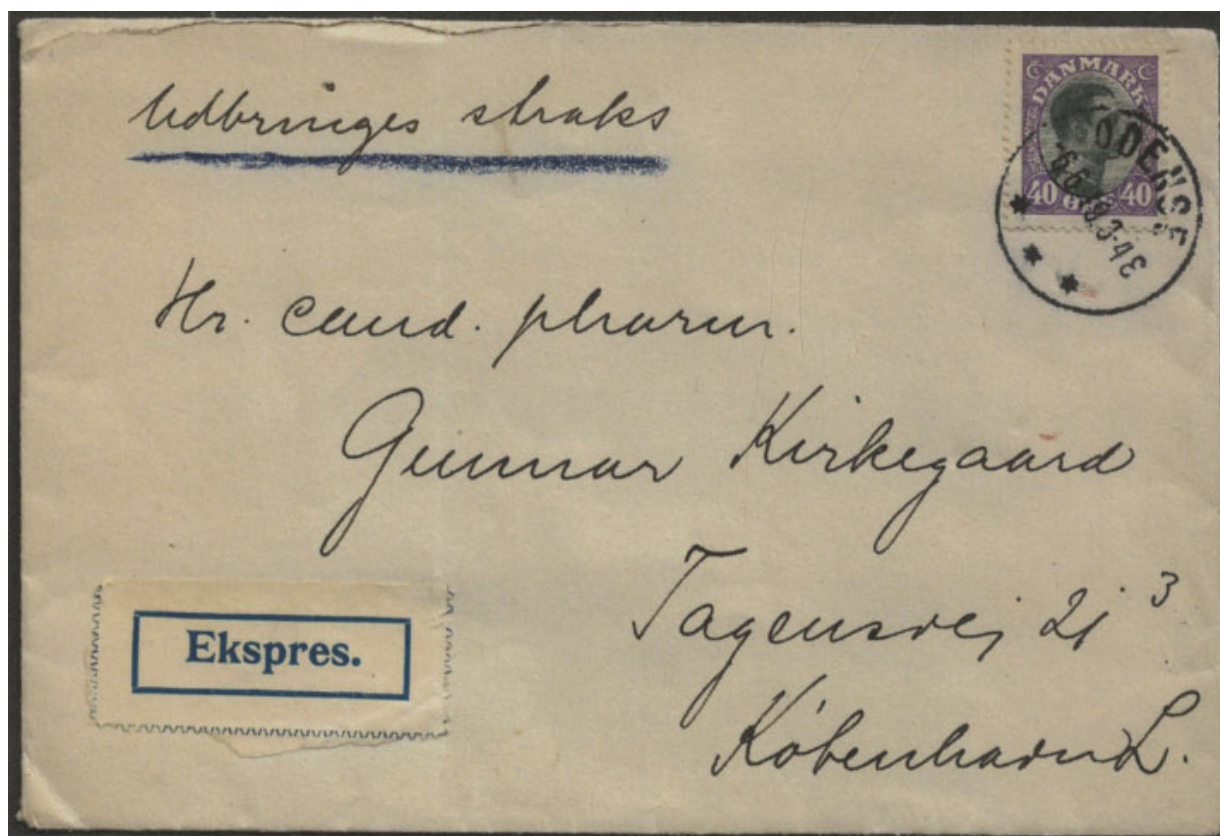
Det konkrete brev er sendt 6. juni 1919 om eftermiddagen kl. 3-4 fra Odense Postkontor til København L. Brevet er påskrevet „Udbringes straks“ - denne tekst er understreget med blåkridt. Afsenderen Alice Kjeldgaard har netop et par måneder før bestået sin posteksamen (OM 15/1919), så man kan regne med, at alle forskrifter er opfyldt. Brevet er nemlig efter ankomsten til København bragt ud efter den særlige takst for natekspres.

Takst: brev 0-250g (1/10 1902-7/10 1919: 10 øre) + ekspresgebyr: 20 øre (1/10 1888-1/7 1919) + tillæg for udbringning i perioden 21-06, såkaldt „natekspres“ + 50% på ekspresgebyret = 10 øre, i alt 40 øre.

Frankeret med 40 øre 2. tryk. På bagsiden er påklisteret 3 stk. „Sønderjysk fond“, og brevet er også stemplet med udtværet ankomststempel: København L 6.6.1919 9-10E - altså 9-10 om aftenen.

Tillægstaksten for natekspres stiger 1.7 1919 til 100%, og da det almindelige ekspresgebyr samtidig stiger til 30 øre, vil portoen for et tilsvarende brev efter 1. juli 1919 være steget til 70 øre.

Jeg har lavet et lille skema for perioden 1/1 1875 til 1/7 1940, hvor en samlet porto for et natekspresbrev af 1. vægtklasse regnes ud. Det kunne være sjovt at se, om der kunne findes eksemplarer på nogle af disse meget skæve takster. Jan Bendix viser et eksempel på 120 øres taksten i den omtalte bog side 37.

Fra dato	Brevporto 1. vægtklasse	Ekspresgebyr	Nattakst	Ialt
1/1 1875	8 øre	16 øre	50% - 8 øre	32 øre
1/10 1888	8 øre	20 øre	50% - 10 øre	38 øre
1/10 1902	10 øre	20 øre	50% - 10 øre	40 øre
1/7 1919	10 øre	30 øre	100% - 30 øre	70 øre
1/10 1919	15 øre	30 øre	100% - 30 øre	75 øre
1/7 1920	20 øre	50 øre	100% - 50 øre	120 øre
1/10 1923	20 øre	40 øre	100% - 40 øre	100 øre
1/1 1927	15 øre	40 øre	100% - 40 øre	95 øre
1/7 1940	20 øre	40 øre	100% - 40 øre	100 øre

Du kan selv fortsætte skemaet ved at slå op i Jan Brndixs bog: Dansk Posthistorie 1, side 37. Tidsrummet for nattakst ændres. 1/1 1875 er det mellem 22 om aftenen og 6 om morgenen. 1/10 1888 ændres dette til mellem 21 om aftenen og 6 om morgenen. 1/10 1923 ændres dette igen til mellem 21.30 om aftenen og 7 om morgenen. 12/1 1925 går man tilbage til perioden 22 om aftenen til 6 om morgenen. Senere ændringer kan ses i omtalte bog.